

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Відокремлений структурний підрозділ
«Вишнянський фаховий коледж Львівського національного університету
природокористування»

ПОГОДЖЕНО

Завідувач природничого відділення

_____ Іван ПАЗЮК

« _____ » _____ 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

Заступник директора з

навчальної роботи

_____ Марія ХРАБКО

« _____ » _____ 2023 р.

Силабус навчальної дисципліни

«Бджільництво»

202– 2023 4н.р.

Опис навчальної дисципліни

Освітньо-професійний ступінь **ФАХОВИЙ МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР**

Галузь знань **21 Ветеринарна медицина**

Спеціальність **211 Ветеринарна медицина**

Форми здобуття освіти **очна**

Освітня кваліфікація **Фаховий молодший бакалавр з ветеринарної медицини**

Освітня-професійна програма **Ветеринарна медицина**

Загальний обсяг дисципліни (кредитів ЄКТС) **3 кредити**

Статус дисципліни (обов'язкова, вибіркова) **обов'язкова**

Рік навчання **4**, семестр **8**.

Мова навчання **українська**

Види занять **лекції, практичні, лабораторні.**

Види підсумкового контролю **залік**

Методи навчання **словесні, наочні, інтерактивні технології, форми комунікації у дистанційному режимі роботи**

Розробник _____ **Богдан РАСУЛОВ**

Голова робочої групи освітньо-професійної програми зі спеціальності 211 Ветеринарна медицина – **Марія ХРАБКО**

Обговорено та схвалено
на засіданні циклової комісії
ветеринарних дисциплін

Протокол від _____ 2022 № ____

ВИШНЯ 2022

Анотація

Навчальна дисципліна “Бджільництво ” є профілюючою в підготовці спеціалістів з бджільництва і передбачає набуття студентами необхідних теоретичних знань, практичних умінь і навичок з утримання, розведення та годівлі бджолиних сімей.

Освоєння матеріалу цієї дисципліни має ґрунтуватись на знаннях біології бджолої сім'ї як теоретичної основи бджільництва.

Мета і завдання навчальної дисципліни

Під час викладання навчального матеріалу слід широко висвітлювати нові технології в бджільництві з догляду за бджолиними сім'ями і сприяти вивченню студентами кращого досвіду пасічників України і зарубіжжя.

Характер і об'єм лабораторних та практичних занять повинні бути узгоджені з навчальною та технологічною практикою.

Під час вивчення навчальної дисципліни необхідно ширше використо-вувати активні методи і форми навчання, такі як: семінарські заняття, проблемні заняття, заняття-дискусії, проведення практичних занять безпосередньо на навчальній пасіці, при цьому слід застосовувати технічні засоби навчання, перегляд навчальних відеофільмів, використовувати натуральні експонати.

Як результат вивчення дисципліни студенти повинні

Знати:

- Закон України “Про бджільництво”;
- біологічні особливості бджолої сім'ї: фактори, що впливають на життєву діяльність бджіл;
- будову бджолиного житла;
- основні правила роботи з бджолами, показники, що характеризують стан бджолої сім'ї;
- правила поведінки на пасіці;
- добування, переробку та використання кормів, їх склад і різновидність;

- заміну вуглеводних і білкових кормів, їх застосування;
- особливості догляду за бджолами в різних типах вуликів;
- методи утримання і розведення бджіл у різних вуликах;
- весняні роботи на пасіці та технологію їх проведення;
- природне роїння бджолиних сімей, причини виникнення та методи його попередження;
- штучне розмноження бджолиних сімей, його переваги над природним;
- формування відводків та підсаджування маток у бджолині сім'ї;
- виведення бджолиних маток, бджолині сім'ї, які використовують для виведення маток;
- календарний план для виведення маток, формування нуклеусів;
- формування та реалізацію бджолиних пакетів;
- підготовку бджолиних сімей до зимівлі;
- формування бджолиних гнізд і поповнення кормових запасів;
- догляд за бджолами під час зимівлі;
- способи утримання бджолиних сімей зимою;
- теоретичні основи селекції;
- породи бджіл та їх використання;
- основні методи розведення в бджільництві та їх особливості;
- селекцію в бджільництві;
- бонітування бджолиних сімей;

Вміти:

- проводити виставлення бджіл із зимівника, скорочення бджолиних гнізд і бракування стільників, перший весняний огляд бджолиних сімей, весняну ревізію пасіки і встановлювати показники, що характеризують стан бджолиної сім'ї;
- організовувати перший очисний обліт бджіл;
- виправляти неблагополучно перезимовані бджолині сім'ї;
- оснащувати дротом і навощувати рамки різними способами;
- готувати замітники вуглеводних та білкових кормів і правильно їх згодовувати;

- формувати відводки різними способами та об'єднувати бджолині сім'ї, виявляти ройовий стан бджолиних сімей та попереджувати його, використувувати ройову енергію бджіл, готувати сім'ї до медозбору;
- проводити кочівлю пасік, готувати сім'ї до виведення маток і трутнів;
- виводити матки та оцінювати їх;
- формувати бджолині пакети та готувати їх до реалізації, організовувати масову й індивідуальну селекцію;
- вести облік на пасіці, готувати бджолині сім'ї до зимівлі, доглядати за бджолами під час зимівлі.

2. Інформація про викладача

Прізвище, ім'я по батькові викладача	ВАНТУХ АНДРІЙ ЄВГЕНОВИЧ
Посада:	<i>В.о.директора</i>
Категорія	<i>вища кваліфікаційна категорія</i>
Педагогічне звання: -	<i>викладач-методист</i>
Науковий ступінь	<i>кандидат сільськогосподарських наук</i>
Вчене звання	-
Відділення	<i>Природниче</i>
Робочий e-mail, тел. , Viber, Telegram	vantukhan2020@gmail.com <i>н. т. 0678040406</i>

Політика дисципліни (вимоги викладача)

Здобувачі фахової передвищої освіти повинні дотримуватись принципів академічної доброчесності,. Здобувачі фахової передвищої освіти повинні відвідати всі лекції і практичні, лабораторні заняття. До лабораторних занять студенти допускаються після проведення з ними інструктажу з техніки безпеки при роботі на пасіці та з бджолами, з бджолярським інвентарем, ознайомлення з правилами поведінки в умовах аудиторії, та пасіки. Виконувати завдання можна лише після вивчення порядку виконання роботи, з дозволу та під контролем викладача. Усі завдання, передбачені програмою, мають бути виконані у встановлений термін. Окремі види діяльності на заняттях, а саме робота на реальних моделях (наприклад, робота на демонстраційній пасіці) допоможуть розкрити потенціал студенту, навчитись довіряти своїм однокурсникам, розвинути навички практичної роботи в команді.

Компетентності та програмні результати навчання

ЗАГАЛЬНІ	СПЕЦІАЛЬНІ (ФАХОВІ)
ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння	СК 2. Здатність відбирати, етикетувати і упаковувати матеріал для лабораторних досліджень та оформлювати супровідні документи на

<p>історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.</p>	<p>нього.</p> <p>СК 3. Здатність аналізувати дані анамнезу, епізоотичної ситуації, результатів клінічних і лабораторних досліджень з метою своєчасної діагностики хвороб різної етіології.</p> <p>СК 4. Здатність виконувати профілактичні ветеринарносанітарні заходи, карантинування та своєчасну ізоляцію хворих і підозрілих на захворювання тварин з метою запобігання захворюванню та загибелі тварин.</p>
	<p>СК 6. Здатність застосовувати знання з біобезпеки, біоетики, благополуччя тварин у професійній діяльності.</p> <p>СК 7. Здатність організувати роботу відповідно до вимог безпеки життєдіяльності й охорони праці під час фахової діяльності.</p> <p>СК 8. Здатність оберігати довкілля від забруднення відходами тваринництва, а також матеріалами та засобами ветеринарного призначення.</p>
<p>ЗК 5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p>	<p>СК 9. Здатність проводити клінічні дослідження з метою формулювання висновків щодо стану тварин чи встановлення діагнозу.</p> <p>СК 10. Здатність використовувати знання й практичні навички у випадках виникнення та ліквідації заразних хвороб.</p> <p>СК 11. Здатність контролювати дотримання ветеринарних вимог під час виробництва продукції тваринництва.</p>
<p>ЗК 6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.</p>	<p>СК 13. Здатність поширювати ветеринарні знання серед населення й працівників тваринництва, господарств різних форм власності.</p>
<p>ЗК 7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.</p> <p>ЗК 8. Прагнення до збереження навколишнього середовища.</p>	<p>СК 14. Здатність планувати професійну діяльність та оформлювати звітну, облікову і довідкову документацію.</p> <p>СК 15. Здатність застосовувати знання основ біотехнології та генної інженерії за фахової діяльності.</p>

Компетентності:

Результати навчання

- РН2. Визначати суть фізико-хімічних і біологічних процесів, які відбуваються в організмі
- тварин у нормі та за патології.
- РН3. Використовувати дані анамнезу, епізоотичної ситуації, результати клінічних, лабораторних, інструментальних та інших досліджень.
- РН4. Застосовувати методи відбору зразків продукції тваринного, рослинного та біотехнологічного походження.
- РН5. Встановлювати діагноз хвороби на основі виявлених характерних патологоанатомічних змін в уражених органах і тканинах під час розтину трупів тварин.
- РН6. Дотримуватися основних понять з біобезпеки, біоетики, добробуту тварин.
- РН9. Брати участь у розробленні карантинних та оздоровчих заходів, застосовувати методи терапії тварин і профілактики хвороб різної етіології.
- РН10. Дотримуватися принципів роботи та правил експлуатації обладнання, приладів, інструментів, що застосовуються у ветеринарній медицині.
- РН11. Знати правила зберігання фармацевтичних засобів і біопрепаратів, шляхи їх застосування, раціонально використовувати ветеринарні засоби, обладнання та інше ветеринарне майно.
- РН12. Проводити дезінфекцію, дезінсекцію, дератизацію та інші заходи з профілактики хвороб заразної етіології.
- РН13. Застосовувати основи технології виробництва і переробки продукції тваринного походження, методами і методиками оцінювання безпечності та якості продукції тваринного походження, харчових продуктів, кормів і води.
- РН14. Застосовувати зоогігієнічні і ветеринарні правила утримання та годівлі тварин.
- РН15. Дотримуватися правил безпеки життєдіяльності й охорони праці за фахової діяльності.
- РН16. Планувати професійну діяльність та оформлювати звітну, облікову і довідкову документацію.

Програма навчальної дисципліни (із робочої програми, де відображено розподіл годин за видами занять, робіт)

№ п/п	Назва розділу та теми	Кількість годин			Форми, Методи* провед. Занять	Навчально-методична література, унаочнення
		Всього	Аудиторні	Самостійні		
1.	Біологія бджолої сім'ї					
1.1.	Вступ.Склад бджолої сім'ї.	12	6	6	Лекція Практична	
1.2.	Гніздо бджолої сім'ї	8	4	4	Лекція Практична	

1.3.	Анатомічні і фізіологічні особливості медоносної бджоли.	6	2	4	Лекція	
	Всього з розділу	26	12	14		
2.	Організація пасіки					
2.1.	Основні принципи облаштування території пасіки.Кормова база бджільництва.	10	4	6	Лекція,практична	
2.2.	Облаштування території пасіки.Основні типи вуликів.Пасічний інвентар і обладнання.	12	6	6	Лекція, Практична	
	Всього з розділу	22	10	12		
3.	Технологія утримання і розведення бджіл					
3.1	Підготовка бджолиних сімей до медозбору та його проведення. Утримання бджіл і догляд за ними	6	4	2	Лекція, практична	
3.2.	Розведення бджолиних сімей	6	4	2	Лекція, практична	
3.3.	Особливості формування бджолиних сімей.	6	4	2	Лекція, практичні	
3.4.	Підготовка бджолиних сімей до зимівлі.	6	4	2	Лекція, Практичні	
	Всього з розділу	24	16	8		
4.	Технологія виробництва продукції бджільництва					
4.1.	Мед та його властивості	4	2	2	Лекція	
4.2.	Продукти бджільництва	8	6	2	Лекція, практична	
	Всього з розділу	12	8	4		
5.	Хвороби і вороги бджіл					
5.1.	Хвороби розплоду та бджіл.Природні шкідники медоносної бджоли.	6	2	4	Лекція	
	Всього з розділу	6	2	4		
	Всього з дисципліни	90	48	42		

Порядок оцінювання результатів навчання

Методи контролю: - усний та письмовий; тестовий.

Форми контролю: - поточний (семестрова оцінка, іспит);

- **проміжний** (контрольні роботи);

- **підсумковий** (Іспит).

Підсумковий контроль: 6 семестр – іспит.

Підсумкова оцінка виставляється за результатами поточного, проміжного та підсумкового контролю. Під час поточного контролю оцінюються відповіді студента на заняттях та результати самостійної роботи

Оцінювання навчальних досягнень здобувачів освіти здійснюється за чотирибальною шкалою: «відмінно», «добре». «задовільно». «незадовільно»

Рекомендована література та інформаційні джерела для вивчення дисципліни

Основна

1. Поліщук В.П. Бджільництво – Львів : Редакція журналу “Український пасічник”, 2001.
2. Великий сучасний довідник бджоляра. – Донецьк : ТОВ “ВКФ”БАО”, 2014.
3. Вертійчук А.І. Основи тваринництва і ветеринарної медицини. – Київ : Вища школа, 2000.
4. Іванова В.Д. Технологія виробництва продукції бджільництва : навч. посіб. / В.Д. Іванова, С.І. Таран. – Миколаїв : МДАУ, 2009. – 431 с.
5. Аністратенко В.Г. Основи практичного пасічництва. – Чернівці, 2016.
6. Домбровський О.Б., Ярчук Б.М. та ін. Практикум з питань бджільництва та хвороб бджіл / за ред. О.Б. Домбровського, Б.М. Ярчука. – Біла Церква, 2002.
7. Разанов С.Ф. та ін. Технологія виробництва продукції бджільництва, 2010.
8. Про бджільництво : Закон України від 22.02.2000 р. № 1492-III із змінами і доповненнями.
9. Разанов С.Ф., Безпалый І.Ф., Бала В.І., Донченко Т.А. Технологія виробництва продуктів бджільництва. – К. : Аграрна освіта, 2010. – 277 с.
10. Журнали “Пасіка”, “Український пасічник”, “Пасічник”, “Бджолярський круг”, “Бджоляр”, “Бджола, здоров’я, апітерапія”, Інтернет-видання, Матеріали Міжнародних конгресів з бджільництва АПІМОНДІІ.

Додаткова

1. Офіційний сайт “Бджільництво України” – <http://beekeeping.com.ua/index.html>
2. Офіційний сайт “Аграрний сектор” – <http://agroua.net/>
3. <http://ua.bochkameda.net/pro-bdzhilnictvo>.

Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт НМЦ «Агроосвіта» <http://smcae.kiev.ua>
2. Сайт аудіо-відеоматеріалів <http://www.youtube.com>
3. Вільна енциклопедія мережі інтернет <http://ru.wikipedia.org>